

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**

Гуманітарно-педагогічний факультет

Кафедра журналістики та мовної комунікації

Гімназія № 117 імені Лесі Українки (м. Київ)

СОЦІОКОМУНІКАТИВНИЙ ПРОСТІР УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ

**МАТЕРІАЛИ
IV МІЖНАРОДНОЇ ОЧНО-ДИСТАНЦІЙНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

*до 150-річчя
від Дня народження Лесі Українки*

25-26 лютого 2021 року

м. Київ

**THE MINISTRY OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE**

**National University of Life
and Environmental Sciences of Ukraine**

Faculty of Humanities and Pedagogy

**Department of Journalism and Linguistic
Communication**

Gymnasium 117 named after Lesia Ukrainka

**SOCIO-COMMUNICATIVE SPACE OF
UKRAINE: HISTORY AND PRESENT**

**PROCEEDINGS
OF THE IV INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND
PRACTICAL CONFERENCE**

to the 150th anniversary of Lesia Ukrajinka

February 25-26, 2021

Kyiv

УДК 316.6:821.161.2(091)"312"

Соціокомунікативний простір України: історія та сьогодення: зб. матеріалів IV Міжнародної очно-дистанційної наук.-практ. конф. до 150-річчя від Дня народження Лесі Українки. Київ, 25-26 лютого, 2021 р. Київ: Міленіум, 2021. 155 с.

Збірник укладено за матеріалами IV Міжнародної очно-дистанційної науково-практичної конференції «Соціокомунікативний простір України: історія та сьогодення» (до 150-річчя від Дня народження Лесі Українки), що її провела кафедра журналістики та мовної комунікації гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, студентів.

The collection is compiled on materials of the Ukrainian scientific and practice conference «Sociocommunicative space of Ukraine: History and Present» to the to the 150th anniversary of Lesia Ukrajinka held by the Department of Journalism and Linguistic Communication of the Faculty of Humanities and Pedagogy of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. All the materials are synchronized with the guidelines of the conference.

For scientists, lecturers, postgraduates, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук В. Д., д-р філол. наук, проф. (голова); Костриця Н. М., д-р пед. наук, проф. (заступник голови); Лягуша А.О., канд. істор. наук (відповідальний секретар); Харченко С.В., д-р філол. наук, доц.; Семашко Т.Ф., д-р філол. наук, доц.; Ожоган Л.О., канд. філол. наук, доц.; Балалаєва О. Ю., канд. пед. наук, Вакулик І.І., канд. філол. наук, доц.; Чумак Т.М., канд. пед. наук; Павленко О.М., канд. пед. наук, доц.

Схвалено до друку на засіданні вченої ради
гуманітарно-педагогічного факультету, протокол № 4 від 23.12.20

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за автентичність, достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, покликання на них.

Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів.

© НУБіП України, 2021

© Автори, 2021

**«На свій вік це геніальна жінка... в кожному її
слові я бачив розум та глибоке розуміння поезії,
освіти та людського життя»**

М. Павлик

ЗМІСТ

ЛЕСЯ УКРАЇНКА: ОСОБИСТІТЬ, ТВОРЧИЙ ШЛЯХ, ДОЛЯ

КАСНМАРЧУК Svitlana. «Non-finito» aesthetics in lesya ukrainka's works	8
БАЛАЛАЄВА Олена, СЛЮСАРЕНКО Юлія. «Це – геніальна жінка»	9
ВАКУЛИК Ірина, КУЗЬМЕНКО Лілія. Музика душі	10
ВАСЮК Оксана. Педагогічні погляди Лесі Українки	11
ДЕНИСЮК Сергій. Лесья Українка в інтерпретації критиків журналу «Українська хата» (1909-1914)	13
ЖДАМАРОВА Анна. Автобіографічний дискурс у творчості Лесі Українки	14
ЗЕЛІК Оксана. Лесья Українка як палімпсест (Оксана Забужко про Лесю Українку у розмові з Ізою Хруслінською)	15
КИСЛА Ольга, ШОСТКА Марина. Творчість Лесі Українки – поза часом	17
КОЛОЇЗ Жанна. Творчість Лесі Українки як транслятор універсально прецедентних феноменів	18
КОСТРИЦЯ Наталія, МИХАЙЛЮК Катерина. Шлях від Лариси Косач до Лесі Українки	20
КРАВЧЕНКО Наталія, ЛАНОВІЮК Людмила. Образ Лесі Українки через призму комеморативних практик	21
МАКСЮТА Микола. «Бути лицарем «блакитної троянди»: до проблеми особистісної стверджувальності ідей та образів творчості Лесі Українки	23
ПІВЕНЬ Олена, ВЕРЕНЧУК Тетяна. Творчий шлях Лесі Українки	25
ПОЛИВАЧ Марія. Ізидора Косач-Борисова – наймолодша сестра Лесі Українки	26
САВЕНКО Олександр, ГАМЗА Максим. Лесья Українка: «обернуся в легенду»	29
СЕМАШКО Тетяна, ТАРАСЕНКО Анастасія. Чотири любові Лесі Українки	31
ФЕДЧЕНКО Каріна. Життя і творчість геніальної дочки українського народу	32
ХВІСТ Вікторія. Нариси творчості Лесі Українки	34
ЧУМАК Тетяна. Духовні орієнтири лірики Лесі Українки	35
ШИНКАРУК Василь, КАЧУРИНА Марина. Її поезія вражає силою духу, мужністю, любов'ю до життя	39
ШИНКАРУК Лідія, ШИНКАРУК Олександра. «Стародавня історія східних народів»: високоосвіченість Лесі Українки	40
МЕДІАКОМУНІКАТИВНИЙ ДИСКУРС	
PYLYPENKO Lilia. Media discourse in the system of communicative types of discourse	42
STUKALO Olena. Interactive technologies in teaching foreign languages at universities	43
ГЕЙКО Світлана, ЛАУТА Олена. Мас-медійний дискурс та його функції	45
МАЛІНКІНА Валентина. Міжкультурні комунікації в сучасному суспільстві	46
ПАВЛЕНКО Оксана. Постать Лесі Українки у сучасному медійному просторі	48
ПАВЛЕНКО Оксана, МЕЛЬНИК Катерина. Медіакультура та візуальні технології	51
СЕМАШКО Тетяна. Роль та місце етнокультурних стереотипів у рекламних текстах	52
СИДОРЕНКО Ірина. Читач та текст	53
ХАРЧЕНКО Світлана, ПОСТАНЮК Марина. Змістові, структурні та функціональні особливості медіа-дискурсу	54
ЦИМБАЛ Тетяна, БАБЧУК Мар'яна. Роль ЗМІ у сучасному суспільстві	55
ЧЕКАЛЮК Вероніка. Сучасність ідей Лесі Українки для журналістів у XXI столітті	57

ЧУМАК Тетяна, КОМАРОВА Анна. Фейкова стаття в житті журналіста «журналістика – організоване лихослів'я»? 58

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ

АСАТУРОВ Сергій, БЕЗКОРОВАЙНА Софія. Жіночий роман як жанр англійської літератури XVIII-XIX ст. 60

БАЧИНСЬКА Галина, ВЕРБОВЕЦЬКА Оксана. Іншомовна лексика у поетичних творах Лесі Українки 62

ГАНЖА Ангеліна. Специфіка декодування авторського документального кінотексту (на матеріалі фільму А. Дмитрука «Леся Українка. Місія») 64

ГЕРАСИМЧУК Валентина. Драма великого кохання («Лісова пісня» Лесі Українки) 65

ГОЛІКОВА Наталія. Пісенно-поетичне слово Лесі Українки у вимірах сучасної лінгвостилістики 67

ГРАБОВСЬКА Інна, ЯНИК Катерина. Жанри письма сучасного американського дискурсу 68

КОЦЬ Тетяна. Християнство як ціннісна домінанта мовотворчості Лесі Українки 70

ЛОНСЬКА Людмила. Вербалізація назв селянського одягу в драмі-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня» 71

МАРЧУК Людмила. Мовностилістичні засоби вираження ситуативної іронії в творчості Софії Андрухович 73

ПАЛАШ Альона. Слово Лесі Українки у поезії неокласиків: тяглість мовно-естетичної традиції 75

САВЕНКО Тетяна, САВЕНКО Олександр. Принципи відбору художніх творів для роботи в іноземній аудиторії (на прикладі поезії Лесі Українки) 76

ФОМІНА Галина, МІКУЛА Віталій. Нові слова в умовах пандемії 78

ШИНКАРУК Василь. Іншомовна лексика латинського походження у творчості Лесі Українки 79

ШИНКАРУК Наталія. Ціннісні виміри концепту природа у творчості Лесі Українки 81

ЛЕСЯ УКРАЇНКА В МІЖКУЛЬТУРНОМУ ДІАЛОЗІ

АМЕЛІНА Світлана. Перекладацька майстерність Лесі Українки 82

БАЛАЛАЄВА Олена. Твори Лесі Українки у фондах світових бібліотек 84

КОСТРИЦЯ Наталія, ФОМІНА Галина. Особливості перекладу міфонімів (на прикладі драми-феєрії Лесі Українки «Лісова Пісня») 85

ЛИЧУК Марія. Поетично-перекладацький код Лесі Українки 87

МАСЛОВСЬКА Людмила. Леся Українка і Схід 88

МИХНЮК Сергій. Шляхи Лесі Українки Грузією 90

ОЛЬХОВСЬКА Наталія. Романтична мрія з реалістичним відображенням життя: переклади Лесі Українки творів Г. Гейне 91

РЕНСЬКА Індіра. Еквілінеарність та еквіритмія перекладу поезії Лесі Українки англійською мовою 93

САВЧЕНКО Михайло. Леся Українка в Китаї 95

СКОКОВА Марина. Вірші Лесі Українки у польськомовних перекладах Ярослави Павлюк 97

ТАЛАБІРЧУК Оксана. Творчість Лесі Українки в перекладах угорською мовою 98

КУЛЬТУРНО-СВІТОГЛЯДНИЙ ПРОСТІР УКРАЇНИ

ZAKHUTSKA Oksana. Świadomość językowa mieszkańców drobnoszlacheckiej wsi siaberka na Zytomierszczyźnie 99

АСАТУРОВ Сергій. Українські дипломатичні представництва у Німеччині за доби Директорії	101
ВАРАВА Олена. Цінності українського суспільства у світлі культурних кодів поезії Лесі Українки	102
ВОВК Анатолій. В. І. Шинкарук : феномен «волі» в сьогоденні	104
ГОЛЄВА Марія. Проектна діяльність як основа розвитку проектної компетентності менеджерів	106
ГОРОДНЯК Яна. Деформація культурного простору української нації в роки голодомору	107
ЖУРАВСЬКА Ніна. Ціннісні аспекти професійної діяльності: досвід і трансформація	109
КАЛІЩУК Світлана. Чинники генези смислової архітекτονіки свідомості особистості	110
МАЦЕНКО Леся. Організація виховної роботи наставника студентської групи	112
НИКОЛАЄНКО Станіслав. Проблема свободи та відповідальності в творчості Лесі Українки	114
ПЕТРІВ Андрій. Виховний ідеал у творчості Лесі Українки	118
ПУЗИРЕНКО Ярина. Постать Лесі Українки у навчальному курсі «Етнокультурологія»	119
САВЕНКО Олександр, САВЕНКО Тетяна. Диференційоване викладання української мови у немовних вишах – один з ефективних шляхів підвищення мотивації навчання	121
СМОЛЯК Павло. Потреба формування комунікативних навичок студентів аграрних закладів вищої освіти	123
СОКОЛОВ Олександр. Трансформація культурно-світоглядного простору українців у роки незалежності очима літераторів (на прикладі М. Матіос, О. Забужко і Ю. Андруховича)	124
СОРОКІН Андрій. Постать Лесі Українки в сучасній топоніміці м. Києва	125
СТОРОЖУК Світлана. Інтернаціональний вимір національного питання у драматичній поемі Лесі України «Оргія»	127
ХОЛОША Тамара. Феномен трагічного в творах Тараса Шевченка й Лесі Українки	129
ШИШКОВА Лілія. Проблема єдності природи і людини у творчості Лесі Українки	131
ФІЛОСОФІЯ МОВИ І КУЛЬТУРИ	
DANYLOVA Tetiana, KYCHKYRUK Tetiana. Language and intercultural communication	132
ГОНТАР Василь. Чому за визначенням неможливо навчити творчо мислити? Аргумент від семантичної дистинкції і структурного співвідношення	133
ДИНІКОВА Лілія. Діалог культур у дискурсі міжкультурної комунікації	136
МАКСЮТА Микола, СОКОЛОВА Олександра. Напровесні із Лесею Українкою	138
МАТВІЄНКО Ірина. Філософські інтенції у «Лісовій Пісні» Л. Українки	140
СОКОЛОВА Олександра. До проблеми «філософії серця» в українській філософській думці: Г. Сковорода, П. Юркевич, Леся Українка	142
ТОВСТЕНКО Вікторія. Філософія мови: вплив мови на свідогляд людини	143
ШЕХОВЦОВА Вікторія. Мова як елемент української ідентичності	145
ЯКУШКО Катерина, ФЕДОРОВСЬКА Анна. Залучення певних аспектів філософії мови у процес вивчення англійської мови майбутніми землевпорядниками	147

Особливістю перекладів Ярослави Павлюк можна вважати те, що під час перекладу вона намагалася зберегти характер рими твору-оригіналу, що можемо спостерігати на прикладі фрагменту вірша «Не співайте мені сеї пісні...» та його перекладу:

«Не співайте мені сеї пісні,
Не вражайте серденька мого!
Легким сном спить мій жаль у серденьку,
Нащо співом будити його.»
«Nie śpiewajcie mi, proszę, tej pieśni,
Nie urażcie serduszka mnie wbrew.
Lekkim snem śpi mój żal sobie w sercu
Po co budzić go będzie ten śpiew.»

Підсумовуючи вищенаписане, можемо сказати, що Ярославі Павлюк вдалося здійснити переклад творів Лесі Українки, зберігши їх неповторність. Завдяки її перекладам, польськомовні читачі мають змогу полюбити та сприймати творчість видатної української поетеси так, як люблять і сприймають її українці.

Література

1. Павлюк Я. Лицарство духа. Вірші, переклади. К., 2000. 54 с.
2. Місяць Н.К. Переклади віршів Лесі Українки польською мовою. Вісник Житомирського педагогічного університету. Вип. 7. Житомир, 2001. С. 70-83.
3. Павлюк Я. З практики художнього перекладу. Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. 2002. № 9. С. 63-68.

ТАЛАБІРЧУК Оксана

ТВОРЧІСТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ В ПЕРЕКЛАДАХ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ

Творча спадщина Лесі Українки є надбанням світового письменства та широко відома за межами України. Сприяють цьому художні переклади її творів, що здійснені слов'янськими, романськими та германськими мовами. Саме художні переклади творів Лесі Українки, що були здійснені слов'янськими та західноєвропейськими мовами, найчастіше стають предметом фахового аналізу як літературознавців, так і мовознавців. На периферії досліджень залишаються художні переклади, що виконані менш поширеними мовами, до яких належить і угорська. Власне відсутність наукових розвідок, присвячених угорськомовним перекладам творів Лесі Українки, і становить актуальність нашого дослідження.

Угорські перекладачі відкрили творчість геніальної української письменниці для угорських читачів ще в першій половині ХХ століття, проте ширше представлена її творчість у збірках перекладів, що з'явилися в другій половині того ж віку.

З 60-х рр. переклади поодиноких поезій Лесі Українки з'являються на сторінках угорської періодики. Так, у 1964 році в другому номері журналу «Nagyvilág» надруковано кілька перекладів поезій Лесі Українки, що були здійснені відомими угорськими перекладачами Євою Гріґаші та Дьордем Радов. У 1965 році в Будапешті побачила світ збірка перекладів угорською творів світової літератури, де, серед визначних творів грецької, римської, англійської, американської, слов'янських та ін. літератур, вміщено й переклад поезії Лесі Українки, здійснений Д. Радов. Через два роки в іншому будапештському видавництві було видано збірку любовної поезії «Szerelmes ezüst kalendárium», яку склали переклади угорською 365 поезій. Серед авторів, котрих було так само 365, знаходимо й ім'я Лесі Українки, переклад її поезії «То була тиха ніч

чарівниця...» був здійснений відомою угорською письменницею та перекладачкою Амі Карої.

Окреме видання угорською мовою творів Лесі Українки підготувала відома угорська перекладачка та видавець Шара Каріг. Збірка під назвою «Út a tengerhez» («Шлях до моря») побачила світ у 1971 році в будапештському видавництві «Європа» та містила, окрім поезій із циклів «Подорож до моря», «Сім струн», «Ритми», «Легенди», «Єгипетські фантазії» та ін., й переклади поем «Віла-посестра» та «Ізольда Білорука». Переклади творів здійснили подружжя письменників та перекладачів Шандор Веореш та Амі Карої, Дийнеш Седев, Гийза Кийпеш, Дежев Тандорі, Єва Грігаші, Агнеш Гергель. У розлогій післямові Ш. Каріг відзначила подібність образів та мотивів, які простежуються в творах Лесі Українки та угорській поезії зламу ХІХ-ХХ століть та провела паралелі між творчістю української письменниці та угорського поета Ендре Аді. Цього ж 1971 року Ш. Каріг упорядкувала антологію перекладів угорською української поезії «Ukrán költők» («Українські поети»), до складу якої ввійшов і ряд поезій Лесі Українки.

Переклади поезій Лесі Українки, що були здійснені Ш. Веорешем, вийшли друком в окремій збірці автора, що містила усі його переклади, в 1976 році. У подібному зібранні, але вже іншого перекладача – Дьордя Радова, побачили світ у 1984 році переклади трьох поезій Лесі Українки: «Сапфо», «Contra spem spero!» та «Ра-Менеїс».

У 1993 році закарпатським науковцем, перекладачем та поетом Іштваном Ковтюком було здійснено переклад драми-феєрії «Лісова пісня», що вийшов друком у видавництві «Intermix»: Ужгород-Будапешт. У книзі подано посторінковий переклад твору, що дає змогу безпосередньо зіставити оригінал та його переклад.

Чергове видання творів поетеси побачило світ у 1996 році також у Будапешті. Збірку під назвою «Сім струн» упорядкували Наталія Драгоманова-Бартаї та Ярослава Хартяні, остання підготувала післямову. Всього у збірці представлено 27 поезій, які подаються в оригіналі та перекладі, а доповнюють видання майстерні ілюстрації художника Олександра Гембіка.

Останнім наразі є видання вибраних поезій Лесі Українки українською та угорською мовами, що побачило світ в ужгородському видавництві «Карпати» в 2007 році. Вступну статтю до книги написав відомий угорський письменник, журналіст та перекладач Ласло Балла, котрий і здійснив переклад угорською 36 віршів Лесі Українки. Загалом книга складається з цих його перекладів та містить перекладені раніше поезії поетеси, що були опубліковані в збірках «Шлях до моря» та «Сім струн».

Отже, наразі угорськомовних перекладів творів Лесі Українки здійснено не багато, практично не відомими для угорського читача залишаються більша частина поезії, драматургія та проза української письменниці.

КУЛЬТУРНО-СВІТОГЛЯДНИЙ ПРОСТІР УКРАЇНИ

ZAKHUTSKA Oksana

ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKOWA MIESZKAŃCÓW DROBNOSZLACHECKIEJ WSI SIABERKA NA ŻYTOMIERSZCZYŹNIE

W szerokim pojmowaniu świadomość językowa jest definiowana jako ogół sądów o języku i poglądów na język, które są charakterystyczne dla jakiejś osoby albo panują w pewnym środowisku lub grupie społecznej. Te sądy i poglądy mogą mieć charakter intuicyjny i nie tworzyć spójnego systemu, ale mogą też być umotywowane i podbudowane wiedzą o języku [3, s. 198]. Sygnałami świadomości językowej są wypowiedzi informatorów, w których

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**МАТЕРІАЛИ
IV МІЖНАРОДНОЇ ОЧНО-ДИСТАНЦІЙНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(ДО 150-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ)**

СОЦІОКОМУНІКАТИВНИЙ ПРОСТІР УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ

м. Київ, 25 – 26 лютого 2021 року

Підписано до друку . Формат 60x84/16
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографія
Умовно-друковані арк. Обліково-видавничі арк.
Наклад прим. Замовлення №

Видавництво «МІЛЕНІУМ» (Київ)
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 535 від 19.07.2001 р.

МІЛЕНІУМ

Видавництво «МІЛЕНІУМ»

м. Київ, вул. Фрунзе, 60
Тел.: +38 (067) 849-34-60
Факс: +38 (044) 222-74-35
E-mail: milenium_ofis @ukr.net